בס"ד

געקליבענע
געדאנקען
אויף די
פרשה

פון פלעצקער גאון

הגאון רבי ארי' לייב צינץ זי"ע

אויף אידיש

פרשת
ויצא
תשפ"ז
גליון רי"ט
שנה ו'

ווי‌באלד אז יעקב האט נישט געטראכט פארדעם אז עס איז דארט דא אן השראת השכינה, איז געווען מוכח אז עס איז אן אמת'ע חלום

אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי. (כח, טז)

מען קען מסביר זיין דעם פסוק, לויט וואס עס שטייט אין זוהר הק' אז הגם דער אויבערשטער האט קלאר געזאגט פאר יעקב אין חלום "והנה אנכי עמך", האט ער נאכאלץ געזאגט "**אם**" יהיה אלקים עמדי - בלשון ספק, ווייל יעקב האט מורא געהאט אז אפשר איז עס געווען א חלום שוא, איז דערפאר האט ער געזאגט בלשון תנאי "אם" יהיה אלוקים עמדי, צו זאגן, אז טאמער די חלום איז טאקע געווען אמת, און ממילא וועט ער דאך זיכער ניצול ווערן פון עשו, איז דאן, **והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלוקים** וגו'.

און די גמרא זאגט דאך (ברכות נה:), אז א מענטש חלום'ט ביינאכט פון דאס וואס ער האט געטראכט בייטאג, איז דערפאר האט יעקב אבינו געטראכט אז מן הסתם איז די חלום יא אמת, ווייל ער האט געווואוסט אז במשך די גאנצע טאג איז אים נישט ארויף געקומען אויפן מחשבה אז אויף דעם פלאץ איז דא אן השראת השכינה, איז מן הסתם דער חלום יא אמת.

דאס קען זיין פשט, אז יעקב האט געזאגט "**אכן** יש ה' במקום הזה" און ווי דער תרגום טייטשט אויף אכן "בקושטא", זאגענדיג, אז זיכער איז דער חלום **אמת** און עס איז טאקע דא א השראת השכינה אויף דעם פלאץ, והא ראיה, ווייל "ואנכי לא ידעתי" איך האב דאך נישט געטראכט צו מיר אין הארץ אז דאס דארף צו זיין א מקום קדוש, איז מן הסתם איז עס טאקע אמת.

נאר יעקב אבינו קען זוכה זיין אין ארץ ישראל ווייל ער האט א שייכות צו די מידת החסד

אני ה' אלקי אברהם אביך ואלקי יצחק, הארץ אשר אתה שוכב עליה לך אתננה ולזרעך. (כח, יג)

מען קען מסביר זיין די המשך הפסוק "אני ה' אלקי אברהם אביך ואלקי יצחק" מיט'ן אויספיר "הארץ אשר אתה שוכב עליה לך אתננה ולזרעך", לויט וואס רש"י זאגט אויף די ווערטער "הארץ אשר אתה שוכב עליה", אז השי"ת האט צוזאמגעוויקלט גאנץ ארץ ישראל אונטער די ד' אמות פון יעקב אבינו. קען מען זאגן, אז דער רבש"ע האט אים מיט דעם מרמז געווען, אז ארץ ישראל איז א לאנד וואס האט נישט קיין באשטימטע גרויס, אזוי ווי די גמרא זאגט (גיטין נז.), אז ארץ ישראל איז ווי די הויט פון א הערש וואס ווי נאר מען שינדט עס אראפ ווערט זי איינגעצויגן, און ווען די אידן וועלן זיך פירן ערליך וועט זיך דאס לאנד פארברייטערן, און ווען די אידן וועלן ח"ו נישט זיין ערליך וועט זי קלענער ווערן.

און די סיבה דערצו איז, ווי‌באלד אז ארץ ישראל איז א דבר רוחני, און א רוחניות'דיגע זאך פארנעמט נישט קיין באשטימטע פלאץ, אזוי ווי מען זעט אז א מלאך וואס געווענדלעך פארנעמט ער אזוי פיל ווי א שליש פון די וועלט, קען זיך צומאל מצמצם זיין צו זיין אזוי גרויס ווי א מענטש. און דערפאר האט ארץ ישראל אויך נישט קיין באשטימטע גרויס, נאר וועט מען איז מעורר די מידה פון אברהם אבינו וואס דאס איז מידת **החסד** וואס ווייזט אויף **התפשטות**, דורכדעם טוט זיך אר"י צושפרייטן, און וועט מען איז מעורר די מידה פון יצחק וואס דאס איז מידת **הגבורה**, ווערט נשפע א **צמצום**, און א"י ווערט איינגעצויגן.

און עס שטייט אין מדרש (ב"ר ע"ג ג), אז די צדיקים זענען מהפך די מידת הדין לרחמים, און די רשעים זענען מהפך די מדת החסד צו מדת הדין, קען זיין, אז דערפאר איז עשו נישט געווען ראוי צו באקומען ארץ ישראל, ווייל דער דין איז, אז ווען צוויי שותפים ווילן זיך צוטיילן אין קרקע וואס איז ווייניגער פון פיר אמות פאר יעדן, קען מען זיי נישט מחייב זיין עס צו צוטיילן אין צוויי, נאר איינער נעמט די גאנצע, און ער באצאלט פאר דעם צווייטער דאס ווערד פון זיין האלבע, קען זיין, אז דערפאר האט יעקב געזומען די גאנצע, ווייל ווען עשו וואלט באקומען דאס לאנד, וואלט ער דאך מיט זיין גרויס רשעות אייביג מעורר געווען דינים און גבורה, און ממילא וואלט אר"י אייביג געווען איינגעצויגן, און עס וואלט געווען גרויס נאר ד' אמות וואס דאן איז עס נישט בכדי חלוקה, איז בע"כ וואלט עס איינער געדארפט אויסקויפן פון דעם צוויטן, משא"כ יעקב וואס מיט זיין צדקות איז ער משפיע די מדת החסד איז דאך גורם אז דאס לאנד זאל יא נתפשט ווערן, איז דערפאר האט עס יעקב באקומען בשלימות, ווייל ער איז מער ראוי עס צו יורש זיין, און דערפאר טאקע האט עשו באקומען ארץ שעיר אנשטאט זיין חלק אין אר"י.

דאס האט דער אויבערשטער דא געזאגט פאר יעקב אבינו, "אני ה' אלקי אברהם אביך ואלקי יצחק", צו זאגן, אז דערפאר גיי איך דיר געבן די נחלת הארץ, ווי‌באלד אז דו יעקב האסט דאך א שייכות סיי מיט די מדה פון אברהם וואס ווייזט אויף **התפשטות** און סיי מיט די מידה פון יצחק וואס ווייזט אויף **צמצום**, ווייל ווען די אידן וועלן זיך פירן ערליך און זיי וועלן זיין ראוי צו די מדת החסד, וועט זיך די לאנד אויסשפרייטן, און ווען זיי וועלן זינדיגן, וועלן זיי ח"ו מגביר זיין די מדה פון יצחק און די לאנד וועט זיך איינציען, איז ממילא "הארץ

זכות פרנס החרוש נתנדב ע"י הרבני הנכבד הר"ר **ציון עובדי' מאסרי** הי"ו
לרגל נישואי בנו החתן **משה** נ"י למו"ט
זכות הפצת תורת רביו זי"ע יגן בעדו
שהזיווג יעלה יפה ויזכה לבנות בית נאמן בישראל

די היילונג פון עזאה

ומי שישתדל בהדפסתן יהי' לו המחבר למליץ אם יהי' לו זכות

איר קענט שיקן קוויטלעך צום ציון הק' להפקד בדבר ישועה ורחמים

פאראינטערעסירטע ביטע פארבינדט אייך צום מערכת

גליון נתנדב

לכבוד השמחה בבית המו"ל
הר"ר **אברהם דוד וויס** שליט"א
בנשואי בנו החתן **אליקים יהודה** למז"ט
עב"ג בת
הר"ר **שלמה שווארץ** שליט"א

זכות הפצת תורת רבינו זי"ע יגן בעדו שהזיווג יעלה יפה ויזכו לבנות בית נאמן בישראל

אשר אתה שוכב עליה" "לך אתננה ולזרעך" ווייל טראץ וואס **והיה זרעך כעפר הארץ**, דאך וועט עס זיין געגוג פאר דיר, ווייל **ופרצת ימה וקדמה צפונה ונגבה**, דהיינו, אז דו וועסט דאך קענען משפיע זיין די מדה פון אברהם, און ממילא וועט זיך אר"י צושפרייטן צו אלע זייטן, משא"כ עשו וואס האט נאר א שייכות מיט די מדה פון יצחק, קען ממה נפשך נישט יורש זיין ארץ ישראל, ווייל ער וועט אייביג משפיע זיין א צמצום, און אר"י וועט נישט זיין פאר אים כדי חלוקה.

די פאסטוכער האבן געזאגט והנה רחל באה עם הצאן, צו מרמז זיין אז לבן איז געבליבן מיט זייער ווייניג שאף, ווייל עס איז געווען צווישן זיי א מגיפה

ויאמר להם השלום לו ויאמרו שלום והנה רחל בתו באה עם הצאן. ויאמר הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה... (כט, ו-ז)

רש"י איז מסביר אז יעקב האט געמיינט אז זיי האלטן ביים צוזאמנעמען די שאף און אהיימגיין, און דערפאר האט ער זיי געזאגט "הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה". דארף מען אבער צי פארשטיין וויאזוי האט יעקב געקענט אזוי מיינען גלייך נאך וואס זיי האבן אים געזאגט "והנה רחל בתו באה עם הצאן" אז רחל קומט הערשט יעצט צו גיין אנטרונקען די שאף?

קען מען זאגן לויט ווי די גמרא זאגט (פסחים ד.) אז וועט מען האט געפרעגט רב אויב זיינע עלטערן לעבן, האט ער נאר געענטפערט ברמז אז נישט, כדי נישט דערציילן קיין שלעכטע בשורה. און עס שטייט אין תרגום יונתן, אז פאר וועט יעקב איז געקומען צו לבן, איז אריין א מגיפה אין זיינע סטאדעס, און רוב פון זיינע בהמות זענען געשטארבן, און וועגן דעם האט ער פארשיקט זיינע פאסטוכער, און געשיקט רחל אז זי זאל פאשען די פארבליבענע בהמות.

קען זיין, אז יעצט וועט יעקב האט געפרעגט "השלום לו" האבן די פאסטוכער נישט געוואלט אים מבשר זיין בפירוש פון די צרה וואס לבן האט נאריואס געהאט מיט זיינע בהמות, איז דערפאר האבן זיי אים געענטפערט: "**שלום**" צו מרמז זיין, אז דאס וואס דו האסט געפרעגט השלום לו, איז פאר אים איז טאקע שלום, אבער: "**והנה רחל בתו באה עם הצאן**", צו מרמז זיין, אז צו זיין פארמעגן איז נישט שלום, און דערפאר דארף זיין טאכטער אליין גיין פאשען זיינע שאף, וויבאלד אז רוב פון זיינע בהמות זיינע זענען געשטארבן און ער האט געמוזט פארשיקן זיינע פאסטוכער. אבער זייער כוונה איז נישט געווען וועז זיי האבן אים געזאגט והנה רחל באה עם הצאן, אז יעצט קומט זי צו גיין פאשענען די שאף, איז דערפאר האט ער וויטער געמיינט, אז זיי נעמען שוין צוזאם זיערע שעפעלעך צו אהיים גיין.

יעקב אבינו האט זיך אונטערגענומען מגין געווען אויף די שאף וואס זענען געלעגן ביי לבן'ס קינדער אז זיי זאלן נישט פארציקט ווערן

אם תעשה לי הדבר הזה אשובה ארעה צאנך אשמור. (ל, לא)

מען דארף מען פארשטיין פשט אין די לשון אשובה "ארעה" צאנך "אשמור", וואס איז די נפקא מינא צווישן "ארעה" און "אשמור"?

מען קען עס מסביר זיין, לויט וואס עס שטייט אין מדרש (ב"ר עד, יא) אויף דאס וואס יעקב אבינו האט געזאגט פאר לבן (להלן לא, לט) "אנכי אחטנה מידי תבקשנה", אז ביז וועז יעקב איז געקומען צו לבן, איז געווען א גזירה אויף לבן'ס שאף, אז יעדן טאג איז געקומען א לייב און פארצוקט פון זיי, און פון וועז יעקב איז אנגעקומען בבית לבן האט ער מגין געווען אז דער לייב זאל זיי נישט פארצוקן.

דאס קען זיין פשט אין פסוק, אז וועז יעקב האט דא אפגעטיילט די שאף, און געגעבן א חלק פאר די בני לבן און א חלק האט ער געהאלטן ביי זיך, האט לבן מורא געהאט אז דער לייב וועט צוריק אנהייבן צי קומען, און פארציקן פון די חלק וואס ליגט ביי זיינע קינדער, האט יעקב אבינו געזאגט פאר לבן: "אשובה ארעה צאנך אשמור", דאס מיינט, אז ער האט זיך אונטער גענומען צוויי באזונדערע זאכן, איינס, אשובה **ארעה** איך וועל **פאשען די שאף** - וואס וועט ליגן ביי מיר, און אויסער דעם, "צאנך" אשמור וועל איך **היטן** "**דיינע**" **שאף** - וואס וועלן זיך געפונען ביי דיינע קינדער, אז זיי זאלן אויך נישט פארצוקט ווערן.

מנדב צו זיין א גליון לשבוע זוכה צו זיין להבטחת הצדיק, אדער אנטייל צו נעמען אין די הוצאות, ביטע זיך וועגן צו.
gilyonplotzk@gmail.com | plotzk.org | (929) 260-4868